

Kryteria zaliczenia -Studia I stopnia

I ROK

1. Historia kultury i literatury greckiej – egzamin

Prowadzący: prof. dr hab. Kazimierz Korus

Zagadnienia:

- Uwarunkowania polityczno-społeczne rozwoju rodzajów i gatunków literackich
- Epika archaiczna: Homer, Hezjod
- Liryka archaiczna
- Dramat (geneza, dzieje, znaczenie). Poetyka immanentna tragedii Ajschylosa, Sofoklesa, Eurypidesa oraz komedii Arystofanesa
- Historiografia – prawda, źródłowość, krytycyzm i pragmatyzm w twórczości Herodota, Tukidydesa i Ksenofonta
- Ruch sofistyczny i jego znaczenie w kulturze V wieku (Protagoras, Gorgiasz)
- Sokrates w przedstawieniu Platona i Ksenofonta
- Artyzm dialogów Platona (wpływ mimu i komedii)
- Walka filozofii i retoryki o prymat w kształceniu i wychowywaniu (Izokrates-Platon)
- Gatunki retoryki (Izokrates, Lizjasz, Demostenes i kanon 10 mówców)
- Teoria literatury: *Retoryka* i *Poetyka* Arystotelesa
- Proza naukowa – *Corpus Hippocraticum*. Znaczenie *Przysięgi Hipokratesa* w kulturze antycznej i europejskiej

Lektury w przekładzie:

- Ajschylos, *Oresteja*
- Sofokles, *Król Edyp*
- Eurypides, *Medea*
- Arystofanes, *Acharnejczycy*
- Tukidydes, *Wojna peloponeska*, *Epitafios logos* II 37-46
- Platon, *Dialogi: Protagoras, Gorgiasz*

- Demostenes, *Filipiki*
- Arystoteles, *Poetyka*

Podstawowe podręczniki:

Literatura Grecji starożytnej, red. H. Podbielski, Lublin 2005

T. Sinko, *Zarys literatury greckiej*, Warszawa 1959, t. 1-2

2. Historia starożytna – egzamin z materiału omówionego na zajęciach.

Prowadzący: I semestr - prof. dr hab. Edward Dąbrowa

3. Historia sztuki starożytnej – egzamin z materiału omówionego na zajęciach.

Prowadzący: I semestr - prof. dr hab. Eudoksja Papuci-Władyka

II semestr – dr Wojciech Machowski

4. Język grecki

prowadzący: dr hab. Hubert Wolanin

Tematyka kursu:

Podstawowe informacje dotyczące historii języka greckiego i jego roli w kulturze europejskiej

Pismo linearne B, alfabet grecki, najważniejsze zabytki języka greckiego

Zasady ortografii i akcentuacji greckiej

Elementy leksyki i gramatyki języka greckiego; lektura prostych tekstów greckich

Metody i formy oceny pracy studentów:

a) ocena ciągła (bieżące przygotowanie do zajęć i aktywność)

b) zaliczenie z oceną po każdym semestrze na podstawie pisemnego testu zaliczeniowego

Podstawowy podręcznik:

A. i K. Korusowie, *Hellenike glotta. Podręcznik do nauki języka greckiego*, Warszawa-Kraków 1994

5. Literatura grecka – interpretacje

prowadzący: dr Joanna Janik

zaliczenie z oceną (na podstawie aktywności na zajęciach i oceny z pracy pisemnej)

Lektury:

- Homer, *Iliada*, przekł. K. Jeżewska, BN II/17, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1986, względnie tłumaczenie I. Wieniewskiego, Kraków 1984, lub F. K. Dmochowskiego, Warszawa 1990
- *Odyseja*, przekł. L. Siemieński, BN II/21, Wrocław-Warszawa-Kraków 1992, lub tłumaczenie J. Parandowskiego, Kraków 1998
- „*Liryka grecka*” - wybór pod red. J. Danielewicz, PWN, Warszawa-Poznań 1996
- Ajschylos, *Oresteja: Agamemnon, Ofiarnice, Eumenidy*, przekł. S. Srebrny [w:] *Ajschylos, Sofokles, Eurypides - antologia tragedii greckiej*, wybór i opracowanie St. Stabryła, Kraków 1989
- Sofokles, *Król Edyp*, przekł. K. Morawski, [w:] j.w.
- Eurypides, *Medea*, przekł. J. Łanowski, [w:] j.w.
- Arystofanes, *Chmury*, przekł. J. Ławińska-Tyszkowska, [w:] Arystofanes, *Komedie*, wybór, przekład i opracowanie J. Ławińska-Tyszkowska, Wrocław 1991, lub tłumaczenie Sandauera [w:] Arystofanes, *Komedie Wybrane*, wybór i opracowanie R. Turasiewicz, Kraków 1971
- Platon, *Uczta*, przekł. Wł. Witwicki, [w:] Platon, *Uczta, Eutyfron, Obrona Sokratesa, Kriton, Fedon*, przekład i opracowanie Wł. Witwicki, Warszawa 1982,
- *Państwo*, VII, 1-4, przekł. Wł. Witwicki, Warszawa 1990
- Herodot, *Dzieje*, I, przekł. S. Hammer, Warszawa
- Tukidydes, *Wojna peloponeska*, I, 1-23, II, 35-46, 60-64, przekł. K. Kumaniecki, BN II/225, opracowanie R. Turasiewicz, Wrocław-Warszawa-Kraków 1991
- Menander, *Odludek*, przekł. J. Łanowski, [w:] Menander, *Wybór komedii i fragmentów*, przekład i opracowanie J. Łanowski, BN II/203, Wrocław-Warszawa-Kraków Gdańsk-Łódź 1982

Tematy prac pisemnych:

- Analiza wybranej księgi *Iliady*
- Odyseusz - bohater - tułacz czy zręczny konformista?
- Epicki bohater Homera i jego obraz w *Iliadzie*.
- Hellenowie i barbarzyńcy w świecie Ajschylosa.
- Obraz władców dobrych i złych w dramatach Ajschylosa
- Samotność bohaterów w tragediach Sofoklesa

- Dylematy bohaterów *Filokteta* Sofoklesa
- *Dzieci Heraklesa* - Eurypidesa stosunek do ustroju ateńskiego.
- Obraz wojny w dramatach Eurypidesa
- Antynowoczesne nastawienie Arystofanesa
- Postaci kobiece w Starej Komедии Attyckiej
- Analiza dowolnie wybranego utworu z literatury greckiej.

6. Logika

prowadzący: dr Jerzy Hanusek

zaliczenie z oceną; ocena jest średnią z ocen dwóch sprawdzianów pisemnych; istnieje możliwość jej poprawienia w ustnym kolokwium obejmującym całość materiału omówionego na zajęciach.

7. Wstęp do kulturoznawstwa

prowadzący: dr Joanna Hańderek

zaliczenie z oceną (na podstawie znajomości materiału omawianego na zajęciach)

6. Wykład monograficzny

prowadzący: dr Sławomir Sprawski

zaliczenie na podstawie udziału w zajęciach

II ROK

1. Filozofia starożytna

prowadzący: prof. dr hab. Jacek Widomski

egzamin z materiału omówionego na zajęciach.

2. Historia kultury i literatury łacińskiej

prowadzący: prof. dr hab. Stanisław Stabryła

Celem wykładu jest zapoznanie słuchaczy z zarysem kultury i literatury rzymskiej od początku dziejów Rzymu aż do epoki augustowskiej włącznie. Wykład obejmie więc następujące etapy rozwoju tej kultury i literatury:

1. epokę od powstania Rzymu do zakończenia I wojny punickiej w r. 241 przed Chr.
2. okres rozkwitu republiki rzymskiej (od zakończenia I wojny punickiej do wystąpienia Tyberiusza Grakcha w r. 133 przed Chr.)
3. epokę zmierzchu republiki rzymskiej (od r.133 do bitwy pod Akcjum w r. 31 przed Chr.)
4. okres augustowski (od bitwy pod Akcjum do śmierci Augusta w r. 14 po Chr.)

Wykład kończy się egzaminem pisemnym w formie testowej.

Literatura uzupełniająca:

Stanisław Stabryła, *Historia literatury starożytnej Grecji i Rzymu*, Wrocław 2002, Ossolineum

Stanisław Stabryła, *Zarys kultury starożytnej Grecji Rzymu*, Warszawa 2007, Wydawnictwo Naukowe PWN

Stanisław Stabryła, *Antyczna literatura grecka i rzymska. Słownik szkolny*, Warszawa 2001, WSiP

3. Historia kultury i literatury greckiej

prowadzący: prof. dr hab. Kazimierz Korus

egzamin z materiału omówionego na wykładach.

4. Język łaciński I

prowadzący: dr hab. Dariusz Brodka

zaliczenie z oceną na podstawie aktywnego uczestnictwa w zajęciach i wyników sprawdzianów pisemnych.

5. Literatura łacińska – interpretacje

prowadzący: dr Antoni Bobrowski

zaliczenie z oceną (kryteria: ocena bieżącego przygotowania do zajęć i aktywności + ocena pracy pisemnej)

Lista lektur (teksty w przekładzie na język polski) :

- **Plaut**, Żołnierz samochwał
- **Katullus**, Poezje (wybór)
- **Lukrecjusz**, O naturze rzeczy (wybór)
- **Cyceron**, I mowa przeciw Katylinie
- **Wergiliusz**, Bukoliki (wybór)
- **Wergiliusz**, Eneida
- Elegicy rzymscy: **Tibullus**, **Propercjusz**, **Owidiusz** (wybór)
- **Horacy**, Pieśni (wybór)

Tematy prac pisemnych (do wyboru):

- Źródła komizmu w „Żołnierzu samochwale” Plauta
- Eneasza i Dydona: konfrontacja postaw w „Eneidzie” Wergiliusza
- Świat poetycki elegii miłosnych Owidiusza na tle tradycyjnych rzymskich wartości i cnót

- Rola poety i znaczenie jego dzieła w "Pieśniach" Horacego i w wybranych utworach literatury nowożytnej
- Temat dowolny – do indywidualnego uzgodnienia

5. Prawo rzymskie i jego recepcja w kulturze europejskiej

prowadzący: dr Łukasz Marzec

zaliczenie z oceną na podstawie znajomości materiału omówionego na zajęciach

6. Recepcja filozofii starożytnej w kulturze europejskiej

prowadzący: dr Daniel Valsecchi

egzamin z materiału omówionego w trakcie zajęć.

7. Recepcja sztuki starożytnej w kulturze europejskiej

prowadzący: dr Sławomir Skrzyniarz

Celem zajęć, obejmujących dzieje kultury europejskiej od wczesnego Średniowiecza do końca wieku XX, jest zaprezentowanie przemian w sposobie postrzegania dzieł sztuki starożytnej (recepcja bierna) oraz w sposobie wykorzystywania jej najważniejszych zdobyczy przez artystów (recepcja czynna). Szczególny nacisk zostanie położony na poantyczne losy dzieł sztuki greckiej i rzymskiej, powody i różne przejawy czerpania z nich inspiracji oraz dzieje ich kolekcjonowania i naukowego opracowywania.

Zajęcia w pierwszym semestrze będą miały formę syntezy w ujęciu chronologiczno-problemowym (kolejno zostaną omówione najważniejsze przejawy zjawiska recepcji sztuki starożytnej w okresie wczesnochrześcijańskim, w Bizancjum, w Średniowieczu zachodnim – ze szczególnym uwzględnieniem tzw. renesansów: karolińskiego, ottońskiego i w sztuce około roku 1200 – w epoce Odrodzenia, Baroku, Klasycyzmu oraz w wiekach XIX-XX), a zajęcia w semestrze II – analizy wybranych dzieł sztuki i tekstów źródłowych.

Warunkiem zaliczenia zajęć jest aktywny udział w drugiej ich części, a konkretnie przygotowanie i zaprezentowanie krótkich referatów na ustalony wcześniej temat, związany z przedmiotem analizy.

Egzamin w sesji letniej będzie miał formę testu sprawdzającego 1) znajomość najważniejszych dzieł i zjawisk w poantycznej sztuce europejskiej, które są przykładem trwania, wiernego naśladowania lub twórczego wykorzystywania zdobyczy sztuki starożytnej, jak również 2) podstawową wiedzę z zakresu dziejów kolekcjonerstwa i badań nad sztuką starożytną.

8. Socjologia kultury

prowadzący: dr Przemysław Kisiel

zaliczenie z oceną na podstawie znajomości materiału omówionego w trakcie zajęć

9. Język grecki (fakultatywny)

prowadzący: dr Agnieszka Heszen

zaliczenie z oceną na podstawie znajomości materiału omówionego w trakcie zajęć

III ROK

1. Filozofia kultury

prowadzący: dr Joanna Hańderek

zaliczenie z oceną na podstawie znajomości materiału omówionego w trakcie zajęć

2. Historia kultury i literatury łacińskiej

prowadzący: dr hab. Dariusz Brodka

egzamin ze znajomości materiału omówionego w trakcie zajęć

3. Język łaciński II

prowadzący: dr hab. Stanisław Śnieżewski

egzamin ze znajomości materiału omówionego w trakcie zajęć

4. Język włoski

prowadzący: dr hab. Maria Maślanka-Soro

zaliczenie z oceną na podstawie aktywnego udziału w zajęciach i wyników testów pisemnych sprawdzających znajomość materiału omówionego w trakcie zajęć

5. Kultura późnego antyku

prowadzący: prof. dr hab. Maria Dzielska

zaliczenie z oceną na podstawie znajomości materiału omówionego w trakcie zajęć

6. Recepcja kultury antycznej w Średniowieczu i Renesansie

prowadzący: dr Sławomir Skrzyniarz

Celem zajęć jest prezentacja kolejnych etapów procesu asymilacji szeroko rozumianego dziedzictwa antyku grecko-rzymskiego – obejmującego piśmiennictwo, prawodawstwo, idee filozoficzne i polityczne, wiedzę o świecie oraz sztukę – w kulturze europejskiej od schyłku starożytności do końca wieku XVI. Chodzi o pokazanie w jakich okolicznościach historycznych, z jakich powodów, przy jakich warunkach wyjściowych i z jakim skutkiem dla dalszych dziejów kształtowania się tożsamości kulturowej naszego kontynentu zdecydowano się na wykorzystywanie poszczególnych aspektów tradycji antycznej, co twórczo modyfikowano, bądź rozwijano w związku ze zmieniającymi się potrzebami i możliwościami, a co starano się zachowywać w stanie niezmienionym, bądź wiernie naśladować.

Szczególny nacisk zostanie położony na następujące zagadnienia:

- dostęp do wytworów kultury antycznej w poszczególnych okresach, w tym zwłaszcza do najważniejszych dzieł literatury starożytnej – zarówno tzw. pięknej, jak i naukowej, np. z zakresu medycyny – mechanizmy oraz przebieg transmisji tekstów oraz ich miejsce w kanonie wykształcenia właściwym dla danego czasu czy środowiska;
- natura i charakter recepcji czynnej, tj. twórczego czerpania z tradycji antycznej w Średniowieczu i Renesansie, jej historyczne uwarunkowania w postaci przemian natury cywilizacyjnej, etnicznej i religijnej następujących na przełomie starożytności i średniowiecza (dezurbanizacja, kres szkolnictwa antycznego, drastyczne obniżenie się

poziomu życia, pojawienie się nowych ludów o własnych tradycjach, chrystianizacja), a następnie wykształcania się form życia społeczno-gospodarczego i umysłowego charakterystycznych dla Średniowiecza i wczesnego okresu nowożytnego (w Średniowieczu rola Kościoła jako głównego „konsumenta” wiedzy, a środowisk dworskich i komun miejskich jako katalizatora nawiązań do, odpowiednio, rzymskiej tradycji imperialnej i republikańskiej wraz z ich instytucjami, tytułaturą i symboliką; w Renesansie zapotrzebowanie ze strony humanistów i artystów, odpowiednio literacko-naukowe i estetyczne);

- różnice w zakresie recepcji biernej, tj. wiedzy o starożytności i stosunku do niej, między kolejnymi okresami, odrębnymi środowiskami i poszczególnymi warstwami społecznymi;
- różnice między wybiórczym podejściem do dziedzictwa antycznego (właściwym zasadniczo Średniowieczu), a podejściem zmierzającym do ogarnięcia, zrozumienia i reaktywowania go w całości (wiodąca idea humanizmu renesansowego).

Przedmiotem zajęć będzie kolejno kultura wczesnego chrześcijaństwa, Bizancjum, Italii za panowania Ostrogotów, wczesnośredniowiecznej Irlandii i Anglii, tzw. renesans karoliński, rola Arabów w transmisji greckich tekstów z zakresu filozofii, medycyny i nauk ścisłych, tzw. renesans XII wieku, rola i stosunek do antyku w wieku XIII (scholastyka), początki humanizmu renesansowego w Italii (Padwa i Werona na przełomie wieków XIII i XIV; Petrarca i Boccaccio) i główne kierunki jego ewolucji w wieku XVI, w tym zwłaszcza początki naukowego opracowywania wytworów kultury antycznej; upowszechnienie się ideałów humanizmu renesansowego w wieku XVI.

Zajęcia kończą się egzaminem w sesji letniej.

7. Recepcja literatury starożytnej w kulturze europejskiej

prowadzący: dr Antoni Bobrowski

zaliczenie z oceną (na podstawie wyników testu pisemnego obejmującego całość problematyki zajęć; kryterium dodatkowe: aktywny udział w zajęciach)

8. Religie antyczne (Grecja, Rzym)

prowadzący: prof. dr hab. Kazimierz Banek

zaliczenie z oceną na podstawie znajomości materiału omówionego w trakcie zajęć

9. Seminaria

prowadzący: prof. dr hab. Jerzy Styka, dr hab. Dariusz Brodka, dr Sławomir Skrzyniarz

Warunkiem zaliczenia seminarium jest przedstawienie pracy licencjackiej (do końca roku akademickiego, tj. do końca września 2008)